

I. N. D. N. F. C.
DISPUTATIO INAUGURALIS
De

IURE APANAGII,

Quam
DEO TER. OPT. MAX.
benè juvante

DECRETO & AUCTORITATE
MAGNIFICI, NOBILISSIMI,
& AMPLISSIMI JURISCONSULTORUM
ORDINIS, IN CELEBERRIMA ARGEN-
TORATENSIVM UNIVERSITATE

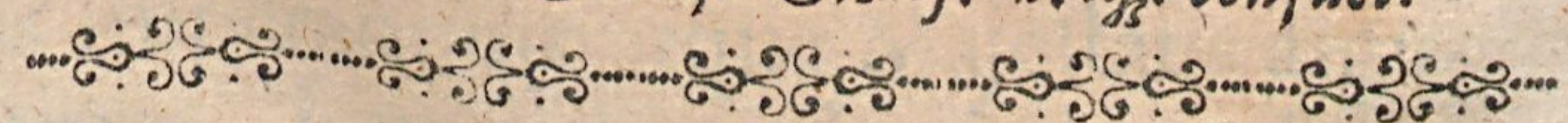
PRO LICENTIA
SUMMOS in utroque Jure HONORES
& PRIVILEGIA ritè capessendi,

Publico Examine solemniter submittit

JOH. MELCH. HOFMEISTER

Hildesienfis- Saxo.

Ad diem Mensis Maij. h. lq. consuet.

ARGENTORATI,

Literis JOHANNIS WELPERI.
Anno M DC. LXX.

APRILII
LURE

MACNIFICI NOBILISSIMI
ORDINIS IN CATHEDRA ARGENTORUM

PROFESSORIA
JOH. MELCH. HOFMEISTER

ARGENTORATI
Lucus Johannis Melchior
anno MC. DC. LXX

PRÆLOQVIUM.

Um ante aliquot septimanas,
 Divinâ adfistente Clementiâ,
 exantlatis examinibus Docto-
 ralibus, Decreto Amplissimi
 Jctorum Ordinis in hâc cele-
 berrimâ Argentoratensium Universitate,
 disputationem Inauguralem conscribendi,
 eamque sub Præsidio divino habendi, mihi
 data sit licentia, non immeritò hæctenus
 more solito, de Argumento huic rei com-
 modo atque convenienti mecum delibera-
 re cœpi; monito tandem Imperatoris no-
 stri Sacratissimi *proæm. Instit. §. 3.* quod ab
 Imperiali splendore jura, imò prima legum
 cunabula appetenda sint, fretus, hancce
 APANAGII materiam, non ultimum splen-
 doris Imperantium atque Majestatis argu-
 mentum, hinc inde multis in locis suam
 quoque utilitatem exhibens, pro viribus
 D d 2   inge-

ingenij temporisque ratione delineare, ac loco Disputationis Inauguralis solenni Eru- ditorum disquisitioni subjicere non sum veritus; omnia tamen citra ullum præju- dicium, quod tollit omne iudicium. Lu- bens interim agnosco, me hujus gravitati imparem, & ætatem ac ingenium exercita- tissimum multâque jam experientiâ benè subactum requiri. Cùm tamen in arduis & conatui sua laus sit, quemlibet de hoc iudicaturum spero, quemadmodum de se alios iudicare desiderabit. Quia autem difficulter bono peraguntur exitu, quæ ma- lo inchoata sunt principio, *c. 25. caus. 1. q. 1.* è contrà universa benè ac feliciter gerun- tur, si principium cujusque rei fiat decens ac amabile DEO. *Nov. 6. in fin.* hanc quoque aggredior rem in Nomine Domi- ni nostri JESU CHRISTI.

THESIS

 THESIS I.

Siquidem cujusque rei potissima pars est principium, & hocce prætermisso protinus materiam interpretationis tractare inconueniens, juxta *Gajum Ictum l. 1. ff. de O. l.* operæ precium duxi, de Apanagij Jure, vel primas duntaxat ducturus lineas, de hujus principio seu origine atque nominali ejusdem definitione, quædam prælibare, ad reliqua postmodum progressurus.

II.

Apanagij itaque origo, quantum ad rem vetustissima esse videtur, & in primis jam mundi post diluviani temporibus usitata: sic namque de Abrahamo ArchiPatriarcha sacra ferunt oracula, quod primogenito Isaac solidam hereditatem, cæteris verò pecunias erogarit, *Genes. 25. vers. 5. 6.* Idem in sequentibus temporibus de Hebræorum Rege Josaphat literarum monumentis consignatum est, quod scilicet Joram filio primogenito Regnum, reliquis verò munera multa auri atque argenti, & peculia unà cum munitis civitatibus reliquerit, *2. Paral. c. 21. v. 2. & 3.* quibus profanæ exempla historiæ consentiunt; de Cyro enim Cambyfi primo filio Regnum, Tanazaridi alia quædam minuriora relinquente testatur Xenophon in ejus vita. De Seleucidis Syriæ Asiæque Regibus tale aliquod jus in secundo genitis Regum observantibus refert *Polybius lib. 5. allegatus Nic. Betsio tractatu de pactis famil. Illustr. cap. 8.*

III.

Ortum verò vocabuli quod attinet, mirè circa hujus

hujus inquisitionem Doctores variant: alij enim ex
 græco verbo πἀνεγ, panis, vel ἐπανάγες, quod
 provisionem notat; alij ex voce vernaculæ nostræ
 bannen / unde hi duplici bb. pingunt abbanagium,
 quasi abbannung; alij ab anagio, quod ex annis pri-
 mogeniti, dicitur jus primogenituræ. *Faber ad §. Ca-
 terum. Inst. de legit. agnat. success. ibi: Masculus primo-
 genitus habet anagium, id est, Jus primogenituræ inter
 nobiles: alij verò & quantum mihi videtur, optimè ex
 græco ἀπαν & ἁγιον, omne & sanctum, derivant:
 tum quia apanagium sacri domanij regni pars est, &
 ex sanctiori patrimonio delibatio; tum quod fiduci-
 arij regiæ stirpis liberi sanctissimâ religione panagio-
 que jurejurando Principi donatori devinciuntur per
 ea, quæ habet *Paul. AEmil. in Francorum Reb. gest. sub
 Philippo.* cui apprimè consentit fides historica. Bal-
 duinus enim Flandriæ Comes quamprimùm Orien-
 tis Imperator salutatus est à Francis Proceribus, qui
 Thraciæ expeditionis illi Comites adfuerant, singu-
 lis dedit thracias ditiones lege hâc beneficiariâ, ut
 quartam partem vectigalium publicorum fisco infer-
 rent Byzantij Augusti, seque ei obstringerent sacro-
 sancto ac panagio jurejurando: quo factò omnes po-
 stea donationes immobilium ac feudorum Galli ap-
 pellaverunt appennage ou apenage, *d. AEmil. in Phi-
 lippo Theodato Francorum Rege.* quibus addatur *D.
 Springsfeld. tr. de Apanag. c. 1. n. 10. & seq.* quem in plerisq;
 tum ob temporis ingenijque rationem, tum etiam
 aliorum subsidiorum defectum securus, exercitio hoc
 inaugurali pro viribus defendere destinavi.*

IV.

Ex quo jam fluit vocis hujus varia acceptio: La-
 tèn enim

tè enim quaslibet, ut dictum, donationes, & beneficiarias largitiones ad alimoniam factas eo nomine insignire licet: strictiori verò significato pro assignatione ad sustentationis & dignitatis tuendæ necessitatem Nobilibus familijs quibuscunque, regiâ inferioribus facta, quemadmodum ex multiplici Francorum consuetudine Borbonia, Nivernensi, Marchiana docet *Renat. Choppin. de doman. Franc. lib. 2. tit. 3. n. 3.* accipitur. Strictissimè verò sanctam illam ex Regis sanctiori patrimonio in Regiæ stirpis propinquos sub conditione resolutoriâ factam collationem notat: *U*sus enim verborum magister optimus καὶ ἐξοχήν, per excellentiam, assignationi alimentorum postgenitis Regis factæ id nominis in Gallia appropriavit, & ita Apanagij vox Græca à Francis regiæ hujuscemodi fiduciæ indita fuit. *Steph. Pasquierius in histor. Gall. lib. 2. c. 16.* & quem allegat *d. AEmilius loco alleg.*

V.

Plura namq; hujus rei sunt æquipollentia verba, nec eodem semper vocabulo exprimitur, pro locorum & consuetudinis diversitate: Appennagium, Apanagium, Latinis dicitur aliàs assignatio. Italis Neapolitanis vita & militia. *Afflict. decis. 252. n. 2.* Panagium *Choppin. d. tr.* item portio fiduciaria vel regiæ fiduciæ, beneficium coronæ &c. germanis ein Fürstl. Gräfflich Deputat oder Unterhaldt/ quamvis enim hoc jus vel maximè spectet ad jus Gallicum & istius Regni successionem, ac saltem quoad dignitatem Electoralem secularem solum in A. B. c. IV. approbatum reperiat, *c. 7. in pr. & c. fin. §. si verò.* haud tamen

tamen dissimile jus observatur à reliquis Regibus & Imperij quoque nostri magnis Principibus, successionem primogeniti in ditionibus suis & provincijs observantibus, uti id manifestum est, *vid. Rumbel. ad A. B. C. IV. diff. s. p. 3. Th. 5. & seqq. Ritterus de Homag. c. 3. n. 54.*

VI.

Apanagium itaque nihil aliud est, quàm assignatio portiois provisionalis in alimoniam sub lege reversionis à primogenito reliquis facta. Assignationis verbum generis locum subit, licet ambiguum & variæ acceptionis, interdum dominij translationem significans, interdum verò ad solam pignoris vel custodiae concessionem referatur, juxta naturam causæ, ex quâ fit, *leg. 1. §. antepenult. de ventr. in poss. mitt. Alciat. in comment. de Verb. Sign. ad l. 107.* hic tamen priori significato hætenus sumitur, quia & is Dominus dicitur ad quem res sub certa lege spectat. *fac. pr. Inst. quib. alien. lic. vel non.* Additur Provisionalis, cum hæc non per modum divisionis, sed provisionis contingat, alimentorumque materia provisionalis sit, *Rebuff. de sentent. provis. artic. 1. gloss. 2. n. 29. Dd. in l. 20. ff. de inoff. test.* ad quam notant, quod provisio facienda sit filio de alimentis, durante lite super hereditate paternâ. In alimoniam, quo nomine denotantur omnia ad vitæ humanæ sustentationem necessaria, *per l. 43. l. 44. l. 234. §. ult. ff. de V. S. Wes. in parat. ad tit. de aliment. vel cib. legat. ibiq. D. Hahn p. m. in not.)* quæ in hac maximè materia congrua atq; competentia cæteris paribus esse debent. consideratâ scilicet facultate & dignitate atque regionis locive consuetudine, & si non definita, judicis arbitrio determinanda, *l. 1. §. 2. ff. de jure delib. ibiq. Dd. Ludovicus Molin. in tract.*

tr. de Primog. Hisp. lib. 2. c. 15. n. 39. Sequitur: sub lege rever-
 sionis facta. Ubi legis vocabulum pro conditione vel
 pacto usurpatur: quemadmodum passim in jure no-
 stro *rubr. ff. de leg. Commiss. l. 1. §. deniq. ff. de aqu. plu-
 arcend. leg. 21. ff. de pignorib. l. 39. ff. de pactis.* nam
 reliquos ejus significatus *Magnificus Dn. Rebhan ICtus
 Com. Palat. Cesar. Facultat. Iurid. in florentissima Illustr.
 hujus Reipubl. Vniversitat. Senior Cod. & Feud. Professor.
 undiq. excellentissimus, Patronus, Promotor atq. Prace-
 ptor. eternum venerandus* distinctè & explicatè propo-
 nit in *Hodeg. chart. 2. Clim. 1. parall. 25.* Revertitur au-
 tem regulariter, si posteri virilis sexus deficient: nam
 tum utile dominium cum directo consolidatur. *conf.
 Betsius dict. tract. & loc. p. 333.* Unde majoris securitatis
 gratiâ conditio ista publicis pensionum tabulis cave-
 ri solet. *id. p. 282.*

VII.

Videamus jam divisionem Apanagij. Distin-
 guitur enim in proprium & improprium: illud stri-
 ctam sui naturam retinet; hoc autem quadante-
 nus ab eâ recedit; prout contingit in illo Regiminis
 genere, ubi vel Senior, vel Duo simul, vel omnes et-
 iam, alternatim regentes domini sunt, dividendo u-
 sum jurisdictionis per tempora, Germ. dicitur *Muts-
 schierung* / estque conventio fraterna super hereditate,
*daß man sich einer Mutschierung vergleicht / aber
 doch nicht eine Erbbrüderliche Theilung vornehme /*
 ut quidem fiat aliqualis bonorum separatio ac distin-
 ctio; sed nulla hac inferatur absoluta hereditariaq; di-
 visio, *VVehner, in obs. Pract. voc. Mutschierung. Besold. in
 Ec thes.*

thes. Pract. ead. lit. illius causa est primogenituræ strictum; hujus verò fraternæ conventiones atque pacta.

VIII.

Hinc porrò illud legale; quia uti dictum, ad legem primogenituræ alligatum est, & locum habet, ubi primogenitura viget; hoc conventionale; quod pactum seu conventio id formet; Unde sicuti diversæ sunt hominum voluntates. *l. 1. §. 3. de pactis.* ita variam quoque induit naturam, & placito fratrum originem debet, in dubio tamen magis rerum domanialium naturæ accedit, adeò, ut aucto domanio, augetur etiam panagium ad naturam alimentorum; quæ pro bonorum incremento & decremento augeri diminuiq; solet. *l. 3. §. 6. ff. ubi Pupill. educ. l. 5. §. penult. ff. de agnosc. & alend. lib.* quod in proprio tamen & legali non procedit.

IX.

Sic apanagium ratione subjecti est vel reale, vel personale; hoc personam non egreditur, & cum ea interit, *arg. l. 196. de Reg. Jur.* illud transeat ad heredes *d. l.* Hic autem quæstio incidit, num vocabulo heredum tam foeminae quàm masculi comprehendantur, an verò exclusis feminis soli virilis sexus descendentes? Respondetur, quod in materia apanagij, sicut in jure feudali heredum nomen ad solos masculos referatur, *1. F. 13. §. Et si. 2. F. 34. c. 2. v. Profecto.* atque ita naturam sapiat feudorum, & hætenus secundum horum leges dijudicetur. *Tiraquell. in tract. de Primog. quest. 23. n. 10.* Unde patet, non nisi de masculis successoribus Apanagium intelligi, & si de foeminis

foeminis quid caveatur, tùm id degenerare in improprium.

X.

Perlustratis hætenus generalibus ad ipsas juris hujus causas properanti, ordine incepto occurrit constituens, cujus impulsiva videtur æquitas & obligatio naturalis: dum enim primogenito jus primogenituræ successionem in regimine in solidum relinquit, ex bonis paternis post genitis filijs alimenta tribuit; unde primogenitos, ut sororibus dotes, *arg. l. 12. §. 1. ff. de admin. & peric. tut. & curat.* ita fratribus apanagium constituere obstrictos esse docet & confirmat *Baldus in l. alimenta. II. C. de negot. gest.* ut ita honestam quoque vitam ducere possint.

XI.

Sequitur efficiens Remota, *Ius* nimirum vel *Lex* Regni aut Principatus, vel *Investitura*, eaq; expressa, ubi expressis verbis id agitur, vel tacita, quæ ijs in locis contingit, ubi jure Francorū investitura fieri solet. Huc pertinet *Ultima voluntas*, si sc. testator heredem instituat sub conditione hac, ut res hereditariæ vel aliquæ, vel omnes ad primogenitum continuâ serie devolvantur, *Bets. d. tr. de Famil. Illustr. c. 7. p. 249. & c. 8. p. 329.* item *pactum Imperiali autoritate confirmatum*, alijsve *contractus & conventiones factæ*, ut res de primogenito ad primogenitum perpetuò transeat; *Consuetudo*, *arg. §. 9. Inst. de I. N. G. & C. Prescriptio*, *arg. l. 16. C. de usufr.* *Wes. in parat. ad tit. de usucap. n. 10. circa fin.* cui tamen minimè assentire videtur *Molineus in consuet. Paris. §. 13. gloss. 3. n. 29.* Propinqua verò est primogenitura ipsa.

XII.

De materia subjectiva seu Personis constituen-
tibus, & quibus apanagium constituitur, jam dispici-
endum erit. Possunt verò id constituere, qui sacri
domanij, ejusque rerum administratores existunt:
sicuti namque Jure Civili qui plenam rei proprietate-
tem habent, usumfructum alijs ordinare possunt, §. 1.
Inst. de usufr. ita qui sacrum censum possident, alijs
secundo genitis sc. apanagia constituere possunt: nec
obest, quod fructuarius usumfructum ordinare ne-
queat, cum servitutis servitus esse non possit, l. 1. ff. de
usufr. leg. Panagiator verò domanij fructuarius videat-
ur, unde etiam illud alienare potis non est; Respon-
detur enim, exceptionē esse in constitutione Panagij:
sicuti enim ex causa belli, vel ob imminentem necessi-
tatem, ita & ob alimentorū constitutionē domaniū ali-
enabile ubique ferè habetur.

XIII.

Quibus autem constituitur, sunt Principes post-
geniti, seu apanagiati, horumque liberi parentes re-
presentantes: quo vocabulo hic loci excellentiori
significatu omnes terras ejusmodi beneficiarias possi-
dentes comprehenduntur, unde Regum quoque libe-
ros & Electorum Secularium, Archi-Ducum, Du-
cum, Landgraviorum &c. complectitur. His enim
omnibus, ubi Primogenitura jus viget, sive ex pacto, si-
ve ex cōsuetudine, è sacro patrimonio tanta portio assi-
gnāda erit, quanta ipsis pro nataliū splēdore & faculta-
tibus Principatus aut Provinciæ, ad vitæ sustentatio-
nem honestè suffecerit, & primogenito tantum adhuc
superfit, ut Principis vitam agere, & cum honore Prin-
cipatus præesse possit, *Besold. Thes. pract. sub voce Ab-
gesundene Herren, Ritterus de Homag. c. 3. n. 55.*

XIII. Fit

XIV.

Fit tamen ex accidenti, Primogenitus quandoque subjectum Apanagij, si nimirum naturâ sit fatuus, mente captus, mutus & surdus: si parens primogenito per testamentum jus primogenituræ auferat, & postgenito tribuat; quod tamen non tam difficultate, quam etiam ratione juris, quandoque destituitur: cum non iudicio Principis, sed legis beneficio primogenitus succedat, sic interdum in regnis potissimum Electivis ordines postgenitum eligunt, quanquam aliquando in hereditariis etiâ fieri amat; Idē est in venditione, cessione postgenito factâ vel renunciatione, videatur Betf. d. r. p. 717. sed & addicatione, delicto, & status mutatione jus primogenituræ ad postgenitum pervenire, ipseque primogenitus apanagiarius fieri solet. Variæ hîc, non minus difficiles, quàm jucundæ afferri possent quæstiones, nisi angustia temporis, quâ ob instans iter premor, brevitati studere me juberet.

XV.

Illud tamen haud prætereundum mihi visum: *An Primogenitus ante acquisitum Regnum vel Principatum natus vel conceptus, præferendus sit secundo genito, qui Patre Principatum jam possidente natus est?* quod primo intuitu negandum videtur per l. 11. C. de Dignitatibus & l. ult. §. viri. C. de Decur. Affirmantium tamen argumenta mihi magis arrident; siquidem illa exinde sequeretur iniquitas, quod, si Princeps præter primogenitum, ante acquisitum Principatum, adeptus eo, nullum amplius procrearet filium, iste excluderetur; motus quoque arg. l. 5. ff. de sent. l. 2. §. 1. ff. de decur. l. 9. §. 14. ff. de pænis. Paul. Christ. vol. 1. decis. Belg. decis. 366. n. 21. 22.

XVI.

Bastardi insuper seu naturales, modò agniti sint, de quo ex educatione, probatione & alijs modis patere potest, apanagio gaudent: quippè cùm & his alimentata debeantur, *c. cum haberet s. extr. de eo, qui duxit in matrim. quam polluit adult.* ob eamque rationem admittuntur & Adoptivi. vid. *Surdus de alimentis tit. 1. quest. 2.* De transversalibus licet intricata quibusdam quæstio videatur, ejus tamen affirmativam pro viribus defendendam suscipio.

XVII.

Cùm verò sæpius jam dictum, apanagium deficiente prole masculâ cum domanio consolidari, de fœminis quæri potest, num ergò & ipsæ subjecti hujus latitudine contineantur? ad quam quæstionem, licet eæ, harumque descendentes planè arceantur à *Molinæo in Cons. Paris. §. 43. gloss 1. n. 85.* tamen adhibitâ distinctione inter apanagium proprium & improprium, affirmativæ subscribo: Constat enim, quod pro necessitate temporum & utilitate publicâ, fœminæ quoque ad successionem apanagij admissæ, imò consilio & consensu Procerum sive Ordinum mares ex filiabus minorum fratrum descendentes receptæ fuerint: id quod hanc ob causam de filiabus ac sororibus primogeniti minus dubij habebit.

XVIII.

De Nepote primogeniti, quod in successione Regni lege Primogenito seu natu maximo successionem deferente, repræsentet Patrem, semperque Patruo præferatur, eumque excludat, fundamentis perspicuis docet *Rumelin, ad Aur. Bull. C. IV. Dis. 6. §. 4.*

Hottom.

*Hottom. quest. Illustr. 3. Daniel Otto in diss. d. 1. P. c. 17.
& quamplurimi ibid. allegati.*

XIX.

Quid autem de Primogenito ex matre plebejana-
to, sentiendum sit, an illum secundo-genitus ex Il-
lustri editus à successione arceat, eique præferatur?
tradit *D. Springinsfeld. in tract. de suffragiorum majori-
tate part. 1. c. 2. n. 240. & seqq. Rumel. diss. 3. part. 2. in
fine.*

XX.

Sequitur materia objectiva, seu res in apanagium
dari solita, cujusmodi sunt, quæ domanij esse dicun-
tur: ex eo namque panagium constituitur, adeoque
à nonnullis delibatio ejusdem audit: unde etiam pa-
ri jure meriuntur Galli apanagium cum Regiâ coro-
na & terrâ salicâ, ex quâ illud conflatur: domania-
les autem res sunt, quæ ad usum Regis, i. e. ad anno-
nam & victum cultumque Majest. Reg. consentane-
um, pertinent, Germanis dicuntur *Cammer-Güter/
Menoch. cons. 704. num. 23. & seqq.* Hinc patet, quod
nec Frater ex proprijs, exemplo Vasalli, qui neque ex
suis, neque feudalibus bonis, dominum alere regula-
riter obstrictus; nec status provinciales, *die Land-
stände* / apanagium constituere obligati sint.

XXI.

Quantitas verò fiduciariæ hujus portionis vel lege est
determinata, & tunc res omni scrupulo caret: vel inde-
terminata, quo casu Primogeniti arbitrio relictum cre-
ditur, ita tamen ne planè liberum, sed ita com-
paratum & regulatum esse debet, ut in assignandâ
portione, postgenitorum dignitas & æstimatio con-
servari

servari possit: adeoque nec nimis ampla esse debet, quo scil. ipsi contineri possint in amore, officio atque obsequio erga Panagiatorem; nec etiam nimis tenuis, sed sufficiens, ex æquo & bono pro filiorum numero, facultatibus regni atque temporum ratione æstimanda, ut jam dictum.

XXII.

Illud tamen posteriori hoc casu Prudentes diligenter cavere solent, ne portus aut limitanea munita, quæ instar clavium Regni obtinent, in panagiarum potestatem perveniant. Unde si olim provincia forsan aliqua Fratri minori loco Apanagij assignanda sit, cautionis est, ut Panagiator in ea locum quendam sibi securitatis ergò reservet, ubi iudicium suo nomine instituat, ad cognitionem causarum Regalium, quas refert & explicat *supr. alleg. Bets. d. tr. c. 8. p. 336.* Pro regula autem notari potest, quod sub Regiâ fundorum fiduciâ generali, non veniant jura Principis augustiora seu regaliorum, quæ peculiari quâdam ratione ac privilegio sunt diademati nuncupata, *l. omnes fundi §. C. de Fund. Patrim.*

XXIII.

Licet autem apanagia, ut plurimum quidem in pecunia seu redditibus annuis interdum etiam in Provinciis, Præfecturis & Dynastijs pro quantitate Regni, Principatus & Provinciarum, earundemque reddituum & facultatum constitui soleant, id tamen probè attenditur, ut moderata sint juxta ea, quæ *Thesi 21. diximus.* Alimonia namque congruam & condignam sustentationem, quæ personæ sustentandæ, ejusque Familiæ sufficit, notat, ut pluribus explicat *Pruckman. cons. 35. n. 29. & mult. seqq. vol. 1.*

XXIV.

XXIV.

Verum ut in summam ea, quæ hætenus dicta sunt, contrahamus, sciendum, quod constituto Panagio, beneficiario ejusmodi possessori omnis fructus rei competat, quicumque annuus sit proventus, quæcunque panagiariæ terræ obventiones, pensitationes censuales, nemora, stagna, flumina. Quæcunq; enim fructuarius percipiendo acquirit, ea quoque panagiarius acquirere poterit: cum jus hujus multò sit pinguius: quousque autem fructuum appellatio se extendat, & quid eo nomine veniat, colligi potest ex l. 7. & tot. tit. ff. de usufr. l. 7. in pr. §. 13. ff. sol. matrim. l. 38. ff. de usufr. leg. conf. supr. laud. Magnif. D. Rehb. in Hod. p. 229.

XXV.

Ubi hæc discutienda obvenit quæstio, quid scilicet juris sit, crimine aliquo ante apanagij constitutionem commisso, num stante jam panagio, secutâ bonorum confiscatione, bona illa novo huic possessori quærantur? Id quod negandum videtur, quia tali casu utiq; tempus delicti, non rei judicatæ inspiciendum est, unde istâ bonorum obventionem fiduciarium hunc possessorem excludi assero, arg. l. 1. ff. de pænis. Reus namque ex die criminis in pœnam consentire videtur, hinc ex eo etiam propter consensum tacitum obligatur: obligationis verò tempus inspiciendum venit, præsertim ubi de jure acquirendo sermo est, l. 78. ff. de V. O.

XXVI.

Quod porrò postgeniti in assignandâ quantitate apanagij, provocationem ad quantitatem legitimæ non habeant, sed alimentis cogantur esse contenti, vel inde constat, quod ubi vigeat jus primogenituræ ibi legitimæ non sit locus, docente Ludolph. Scrad. de feud.

Ff feud.

feud. part. 8. c. 2. num. 45. alimentis hoc casu ejusdem
subinquantibus vicem. videatur *Alciat. l. pref. 8. in fin.*
Menoch. conf. 627. n. 12.

XXVII.

Formam Apanagij provisionem esse arbitror, cum
enim singulari quodam jure apanagium ex sacro in-
alienabili domanio, per modum provisionis detra-
hatur, nequaquam autem divisionis, & pari ferè cum
eodem jure ambulet, non minus hereditatis pars &
certa debitæ partis proprietates appellatur, quam res
certæ legati aut hereditatis titulo relictae, hereditatis
partes esse intelliguntur, *arg. §. 9. Inst. de fideicommiss.*
hered. l. 14. si quis omisus caus. test. Provisio autem &
providere hic loci idè quod aliàs prospicere notat, quo
significatu usurpatur in illo Cicerò, ibi satis jam omni-
bus, quæ necessaria erant, provisum putabant.

XXVIII.

Devenimus ad finem, quem splendoris tuitionem
regiminis salutem, ac dignitatis familiae conservati-
onem ratione panagiantis dicimus, cum omninò hoc
jus ad conservandum Familiarum Regiarum & Du-
calium, aliarumque illustri titulo eminentium splen-
dorem potentiamque earum & salutem muniendam
& augendam, quàm maximè intendat atque condu-
cat, optimâ utique ratione illud introductum esse,
quam plurimis videtur, ne scil. Regna, Principatus,
atque Patrimonia, assiduis divisionibus minuantur,
& tandem destruantur, sed potius per unionem con-
serventur & augeantur. Familias enim Illustres per
nimias divisiones dispersas & multiplicatas vilescere,
& præter nomen dignitatis nil retinere constat, cum
nihil tam magnum sit, quod frequentiori divisione
parvum

parvum non fiat, *Gail. 2. obs. 153. n. 3. Reink. in Tract. de R. S. & Eccl. lib. 1. class. 4. c. 17. n. 10. Rümel. ad A. B. dissert. 5. part. 3. §. 2.*

XXIX.

Ratione autem ipsius panagiarij hoc quoq; receptum est, ne illustri sati stemmate egere, vel vitam miserabilem & calamitosam degere, subditisque tandem pares fieri cogantur, nec alimentorum subtractione ad excitandas factiones stimulentur. Cum enim præcipua Regnorum salus in eo consistit, ut bella & dissidia intestina præcaveantur, & quemadmodum quies Reipublicæ & exoptata tranquillitas difficulter in plures divisâ æquali potentiâ in uno Regno obtineri potest; ita non minus dubius Reipubl. status, si secundo geniti nimis durè habeantur. Quare & ipsis tantû assignandû, quantû pro ratione familiarum & facultatum absq; detrimento fieri poterit, ut *d. th. 21. dictû. In magnis animis regnandi cupiditatē facilè, præsertim ex injustitiæ vel superioris intolerantiâ nasci manifestû est, Besf. d. tr. c. 8. p. 333.*

XXX.

Panagio ita, ut hætenus dictum, constituto, proximum est, de ejusdem videre effectibus, qui non incommodè ad duo capita referri possunt, juris scil. & actionum. Jus iterum est aliud panagiantis, nimirum ut rei illius beneficiariæ sub lege reversionis concessæ proprietas, ipsi reservata sit, ita ut deficiente virili pro sapia ad domanium redeat, quemadmodum usufructus finito eo redit ad proprietatem, §. penult. & ult. *Inst. de usufr. tot. rit. quib. mod. usufr. fin.* respectu verò ipsius beneficiarij seu panagiarij pro naturæ & constitutionis panagij diversitate varium illud est; unde etiam panagiaro jurejurando ad officium & obsequia

quandoq; obstringuntur , ut apanagiatori suo reverentiam præstent, ejusq; personam semper sanctam & honestam habeant, *arg. l. 9. ff. de obseq. parent. & patron. prest. l. 10. §. ult. ff. de in jus vocand.* prout & Vassallus ad eadem suo Domino idem exhibenda obligatus dicitur, *arg. c. dominus. de milit. vasall. 2. f. 22.*

XXXI.

Restat, ut de Jure apanagiariorum ratione rei beneficiariæ cōpetente agam⁹, quod vel est possessio, quæ à Domino in eum transfertur : non quidem civilis, nec enim animo Domini possidere potest, qui semper rem scit esse alienam; *§. 4. Inst. per quas pers. cuiq; acq.* sed naturalis. Detinet n. eã ad usum juris, quod habet in re constitutum : 2. Dominium seu jus dominio proximum Doctoribus utile dictum, directo apud apanagiantem remanente, *Bets. d. tr. p. 333.* 3. Jus percipiendi fructus; dato namq; apanagio omnis rei fructus competit fiduciario, quo nomine quid veniat, *supr. th. 24. indicatū, add. l. 7. §. 1. ff. de usufr. l. 38. l. 42. ff. de usufr. leg.*

XXXII.

Eadem in causa quoq; habetur commodum omne adventitium ditionis fiduciariæ sive latens fuerit alluvione datum, sive à solo separatum, ut in insula in flumine nata; id enim omne apanagium auget. *arg. c. 1. §. pen. si de invest. feud. l. F. 4.*

XXXIII.

Eleganter hîc quæritur, quid de bonis ex crimine fisco vindicatis putandum sit, num in mero censeantur fructu nec ne? de fructu quidem ejusmodi bonorum, quod ad apanagiarium spectat, res expedita est, at de fundi confiscati dominio intricatior: verùm cum agri dotalis incrementum sit dotale, & soluto matrimonio

monio cum dote restituendum, *l. 10. §. 1. ff. de jure dot.*
l. 16. ff. de pignor. l. 19. C. de don. ant. nupt. & additamen-
 tum corporis idem judicatur cum eo, cui adnectitur,
l. 3. §. 2. ff. de aq. quot. & est. multò magis in rei domini-
 cæ parte ista utiq; locanda videbitur accessio ob scelus
 orta, quæ addicta est prædio, non personæ apanagiariæ.

XXXIV.

De inventione thesauri breviter dicendum, quòd
 in fundo apanagiario inventus, regulariter quemad-
 modum in oppignorato, *l. 63. in fin. de A. R. D. dotali. l. 7.*
§. 12. sol. matr. atq; emphyteuticario fundo, (quamvis
 nonnulli Emphyteutæ totum thesaurum tribuant, per-
 peram moti, *arg. l. 10. ff. de R. I. & l. 1. C. de jure Emphyt.*)
 ita & hîc pro parte dimidia proprietarij, & pro parte
 fructuarij sit; nec enim in fructum computatur, *arg.*
d. l. 7. §. 12. solut. matrim. §. 39. Inst. de R. D. Contra apa-
 nagium & apanagij fundos Fiduciario licet pignori da-
 re, cum hoc fructus rei sit, *l. 72. ff. de R. I.* Fructuarius e-
 nim & Emphyteuta non prohibentur, suum in prædio
 quaecunq; jus alteri pactionibus & alijs modis tran-
 scribere, *l. 71. §. ult. ff. de leg. 1.* ita tamē, ut resolutio jure dā-
 tis resolvatur quoq; jus accipiētis, *l. 8. §. ult. ff. de peric. &*
comm. rei vend. l. 6. C. de locat. 1. F. 13. idq; tantò magis, si
 cubi necessitas urget, vel ex causa dotis aut donationis
 propter nuptias, vel etiam ad redimendum bello captū
 Ducem, aliamve justam causam, ob quam licitè etiam
 distrahuntur, nedū pignorantur fideicommissa aliaq;
 bona restitutioni obnoxia, *l. 22. §. 4. ff. ad SC. Treb.* Cau-
 tius tamen agi credam, si venale desuper imploratur
 diploma, *arg. C. Imperialem. §. praterea. 2. F. 55.* siquidem
 prohibitâ alienatione, vetita quoq; pariter hypothecæ
 suppositio, *l. ult. C. de reb. alien.*

XX XVI.

Sicut autem prædictâ ratione juris apanagiario competunt, ita & Apanagiator ipsi quoad terram & redditus clientelares, tum judiciali defensione, tum etiâ bellicâ auxilio esse debet, *arg. c. negotium. 2. F. 25.* Suâ namq; interest, ne apanagium in alienas manus deveniat: & licet finito eodem ad coronæ bona & sacrum censum redeat, ita ut vindicari ab invitis possit, melius tamen est, occurrere in tempore, quàm post exitum vindicare, *l. i. C. quando liceat unicuiq; sine iudice, &c.*

XXX VII.

Cùm tamen nonnunquam de apanagio in ipso iudicio disceptandum veniat, de juris quoq; remedijs constare debet, quæ ratione apanagij Domino vel Beneficiario competunt: utriq; enim & petitoria & possessoria paratæ sunt actiones. Et Domino primùm rei vindicatio directa datur adversus quæcunq; possessore propter dominium superius quod retinet, *arg. §. 1. Inst. de act. l. 25. pr. ff. de O. & A. c. Obertus. 2. F. 23.* quod de eo casu exaudiendum est, quo apanagiarus agere non vult, aut non potest: deinde condictio causa data causa nõ sequuta, quæ ad revocandum quandoq; apanagium, si beneficiarius ex suâ parte præstanda non præstet, dabitur, *arg. c. sancimus. 1. F. 21.* vel si ingratus existat, condictio ingrati, *arg. l. ult. C. de revoc. donat.* item actio ex stipulatu, si stipulatio intervenerit, & alia quoq; ex eo nimirum contractuum genere, quo apanagium fortè constitutum est, *arg. l. 3. pr. l. 27. ff. de usufr.* Sic aliquando Condictio ex moribus seu lege eidem dabitur, quoties alia nulla actio competit, *arg. l. un. ff. de condict. ex leg.* Interdicta quoq; dantur adversus quemcunq; turbatorem & spoliatorem civilis possessionis, vel etiam apanagiarij naturalis, quando scil. turbato aut dejecto agendi

agendi voluntas aut facultas non est, ne ullâ ratione domino noceat, vel impotentia vel negligentia vel etiam malitia possidentis, *arg. l. ult. ibi ne ex aliena negligentia alienum damnum emergat. C. de acquir. & retin. poss.*

XXXVIII.

Apanagiaro verò pro constitutionis varietate competit, vel actio ex testamento, *arg. l. 1. §. 2. l. 2. si usufr. pet. l. 46. §. fin. de usufr. vel ex stipulatu, l. 16. pr. C. d. r. vel ex alijs causis, ex quibus apanagium constituitur; ita eidem dabitur utilis quoq; reivindicatio, arg. C. cum de re. §. rei autem. 2. f. 8. quâ & ipsum Dominum convenire poterit, arg. l. 1. ff. si ag. vect. ita & actio confessoria utilis ad asserenda & vindicanda jura incorporalia, die *Gerechtigkeit* & negatoria utilis ad illa neganda proderit, l. 5. §. 2. si usufr. petat. Interdictis quoq; apanagiarium experiri posse expeditum est, tam contra dominum, (quia etiam jure civili aliquis dominium rei suæ, quam alteri per vim eripit, amittit, §. 1. Inst. de vi bonor. rapt. l. 13. ff. quod met. caus. adeoq; cum ad dominij privationem tali casu agi poterit, multò magis interdictum hoc dabitur) quàm contra extraneos alios. Quæcunq; enim actiones ei adversus dominum competunt, eæ quoque adversus extraneos dabuntur.*

XXXIX.

Patet verò ex hætenus dictis, quod Jus Apanagij cum alijs juris nostri speciebus magnam habeat affinitatem, de uno atque altero paucis tantum dispiendum erit. Usufructui admodum consimile hoc esse ex supra dictis constat; à quo tamen etiam differt, quod & domanium, cujus delibatio apanagium, usufructus dicatur; cùm tamen aliàs usufructus non possit esse usufructus, quemadmodum nec accidentis potest

potest esse accidens. Ita ratione incrementi procedit altera differentia; Usufructui enim adjicitur occultum latensq; incrementum, non autem patens l. 9. §. 4. ff. de usufr. Apanagium auget utrumq; arg. c. 1. §. penult. I. F. 4. Est enim deterior usufructus conditio, utpotè qui cum fructuarij vitâ perimatur & extinguatur, §. penult. Inst. de Usufr.

XL.

Affinitas porrò quædam intercedit inter hoc, & legitimam portionem ab intestato debitam, inter feudum, fideicommissum, doarium, seu dotalitium, quæ tamen omnia explicatiùs prosequi ratio temporis atque instituti prohibet; aliàs de contrariis quoque, quibus Apanagium finiatur vel amittatur, de Conventionne scil. & pacto de non petendo, renunciatione, divisione, morte & interitu virilis prosapiæ clientelaris differendum fuisset; quæ tamen per indicem tantùm tetigisse hac vice sufficiat. DEO T. O. M. in cujus nomine incepti, & finio, pro concessis viribus humilimas gratias ago, Eumque ut porrò meis propositis benedicere, atque instans iter secundare velit, pectore devoto veneror atque imploro.

Duc me nec sine me sine Te,
 DEUS Optime Duci,
 Nam duce me pereo,
 Te Duce salvus ero.

F I N I S.

Ha 16 52 ⁶
=

(113)

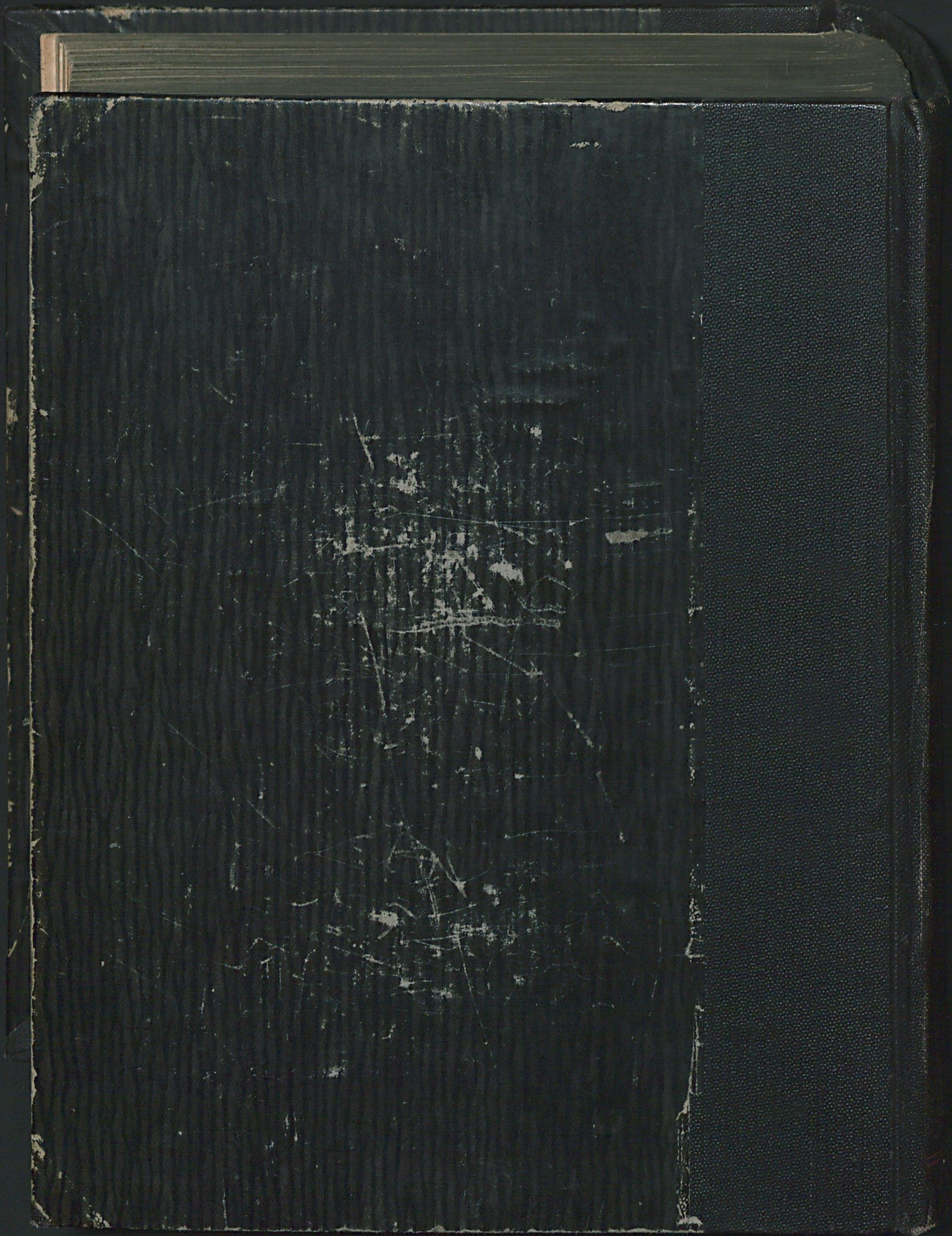
ULB Halle 3
003 344 495

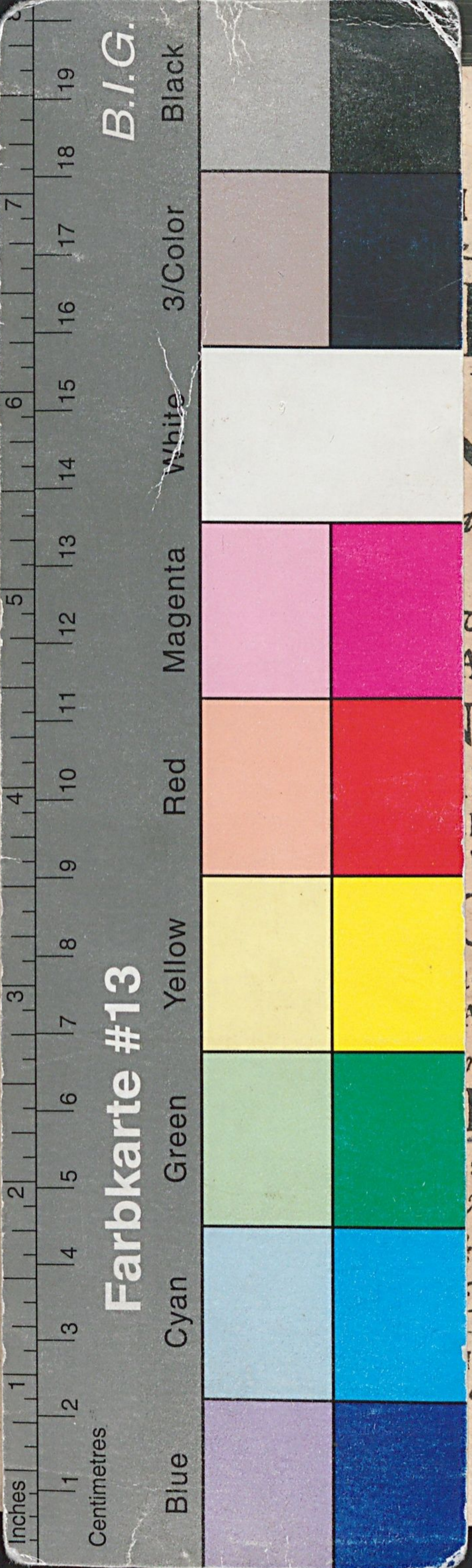
VD17

107

N. F. C.
 INAUGURALIS
 RE
 MAGII,
 OPT. MAX.
 AUCTORITATE
 MOBILISSIMI,
 DISCONSULTORUM
 BERRIMA ARGEN.
 UNIVERSITATE
 CENTIA
 e Jure HONORES
 A ritè capessendi,
 plenniter submittit
 HOFMEISTER
 s- Saxo.
 Maij. h. lq. consuet.
 TORATI,
 IS WELPERI.
 DC. LXX.